

«Προτάσεις για το μέλλον της
Κοινωνικής Εργασίας στην
εκπαίδευση»

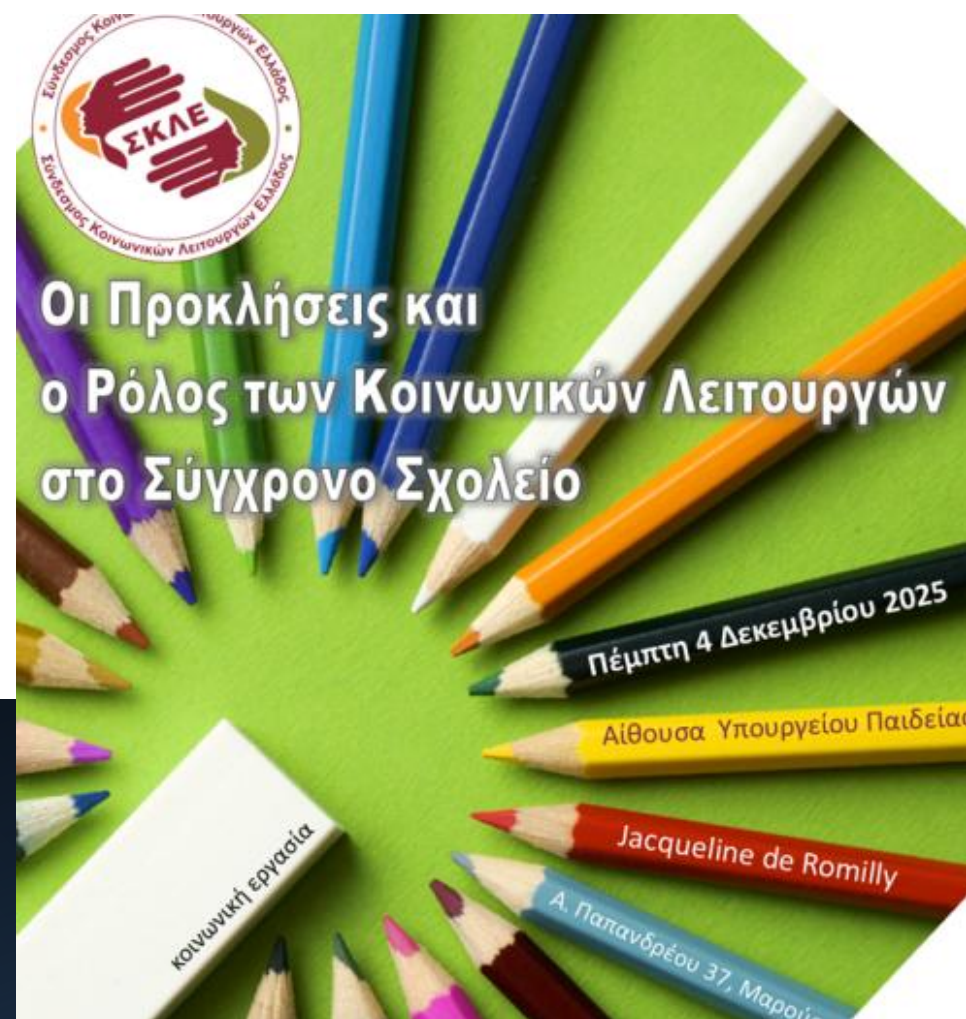
Θεσμική ενίσχυση και προτάσεις πολιτικής

Χαράλαμπος Πουλόπουλος

Καθηγητής Κοινωνικής Εργασίας στις
Εξαρτήσεις

Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)

Οι ευρωπαϊκές πολιτικές (Εκπαίδευση 2030, Κοινωνικός Πυλώνας, Εγγύηση για τα Παιδιά) απαιτούν τη δημιουργία πιο υποστηρικτικών, συμπεριληπτικών και ολιστικών σχολικών περιβαλλόντων που:

1. Να αντιμετωπίζουν τη φτώχεια και τον αποκλεισμό.
2. Να προάγουν τη ψυχική υγεία και την ευημερία.
3. Να λειτουργούν με διεπιστημονικό και διατομεακό τρόπο, συνδέοντας το σχολείο με τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Αυτές οι απαιτήσεις δικαιολογούν πλήρως την ανάγκη για μόνιμη και επαρκή στελέχωση των σχολείων με Κοινωνικούς Λειτουργούς.

Θεσμική Αναγνώριση και Ενσωμάτωση

Καθιέρωση Μόνιμων Θέσεων και Επαρκής Στελέχωση:

- **Πολιτική:** Νομοθετική ρύθμιση για την **μόνιμη ένταξη** Κοινωνικών Λειτουργών (ΠΕ/ΤΕ) σε όλες τις σχολικές μονάδες (Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης) με **συγκεκριμένη αναλογία** (π.χ., 1 Κοινωνικός Λειτουργός ανά Χ αριθμό μαθητών).
- **Θεσμική ενίσχυση:** Βαθμιαία Κατάργηση της τρέχουσας πρακτικής των περιοδικών προσλήψεων και δημιουργία **οργανικών θέσεων** στο Υπουργείο Παιδείας, με μόνιμη τοποθέτηση.
- Από ΕΣΠΑ στον κρατικό προϋπολογισμό

ΔΕΔΟΜΕΝΑ 2025

ΔΙΟΡΙΣΜΕΝΟΙ/ΕΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ/ΕΣ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ

967

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ

1311

ΣΥΝΟΛΟ

2278

Ο Καθορισμός Ρόλου και Αρμοδιοτήτων:

- **Θεσμικό πλαίσιο:** Η Υπουργική Απόφαση Αριθμ. 142628/ΓΔ4 ΦΕΚ Τεύχος Β' 3032/04.09.2017) και άλλες αποφάσεις
- **Θεσμική ενίσχυση:** Προεδρικό Διάταγμα για Κανονισμό Λειτουργίας Ψυχοκοινωνικών Υπηρεσιών
- Αποσαφήνιση αρμοδιοτήτων και Διεύρυνση του ρόλου ΚΛ

Συμμετοχή στη Χάραξη Πολιτικής και Προγραμμάτων

Κατάρτιση Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Κατάρτιση Εθνικού Σχεδίου Δράσης με συμμετοχή επαγγελματιών και εκπροσώπων του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος (ΣΚΛΕ) και των Τμημάτων Κοινωνικής Εργασίας.

Σχεδιασμός και Εφαρμογή Πολυεπίπεδων Συστημάτων Υποστήριξης

- 1.Καθολική Πρόληψη: Δράσεις για όλους τους μαθητές (π.χ. προγράμματα κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων).
- 2.Στοχευμένη Υποστήριξη: Ομάδες για μαθητές που βρίσκονται σε κίνδυνο.
- 3.Εντατική Παρέμβαση : Ατομική ή οικογενειακή συμβουλευτική.
- 4.Δημιουργία Εθνικού Πρωτοκόλλου διασύνδεσης

Δημιουργία Εθνικού Πρωτοκόλλου διασύνδεσης υπηρεσιών

Συνεργασία συναρμόδιων Υπουργείων

Συνεργασία

- **Ενίσχυση της μόνιμης και τακτικής συνεργασίας υφιστάμενων θεσμικών οργάνων (π.χ Επιτροπή Διεπιστημονικής Υποστήριξης)**
- **Λειτουργία Κοινωνικής Υπηρεσίας στα Σχολεία**
στελεχωμένης κατ' ελάχιστο από 1 Κοινωνικό Λειτουργό και 1 Ψυχολόγο σε θέσεις μόνιμου προσωπικού σε κάθε σχολική μονάδα.
- **Καθιέρωση Διεπιστημονικής Ομάδας (School Support Team)**
Νομοθέτηση της υποχρεωτικής, εβδομαδιαίας συνεδρίασης της Ομάδας Υποστήριξης Σχολείου (School Support Team), αποτελούμενης από τον Διευθυντή, τον Κοινωνικό Λειτουργό, τον Ψυχολόγο και έναν Εκπαιδευτικό Ειδικής Αγωγής.

Έρευνα και Αξιολόγηση

- Ενιαίο Ερευνητικό Πρωτόκολλο για Συλλογή δεδομένων (Συνοπτικό)
- Αξιολόγηση Εφαρμογής - Έρευνα Δράσης (Action Research)
- Μελέτες κόστους- όφελους

Εκπαίδευση και Εποπτεία

- **Εξειδικευμένα Προγράμματα Σπουδών**

Ενίσχυση Προπτυχιακών: Ενσωμάτωση υποχρεωτικών μαθημάτων με έμφαση στη Σχολική Κοινωνική Εργασία και στις σχετικές μεθόδους μεθόδους και λήψη Παιδαγωγικής Επάρκειας

Μεταπτυχιακά Προγράμματα: Δημιουργία ή ενίσχυση Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Εξειδίκευσης στην «Κοινωνική Εργασία στην Εκπαίδευση», ώστε να παράγονται επιστήμονες με τις απαραίτητες γνώσεις για τον νέο ρόλο.

Προγράμματα διαρκούς επιμόρφωσης

- **Επιστημονική Εποπτεία**

Θεσμοθέτηση Υποχρεωτικής Επιστημονικής Εποπτείας (*Supervision*) από έμπειρους επαγγελματίες, ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα των σύνθετων παρεμβάσεων και η ψυχική ανθεκτικότητα των επαγγελματιών.

Αύξηση των Συμβούλων Εκπαίδευσης Κοινωνικών Λειτουργών με δημιουργία Ομάδας ανά γεωγραφική περιφέρεια

Παραπομπή και Προστασία Δεδομένων

- **Πρωτόκολλα Παραπομπής**

Δημιουργία επίσημων, κοινών πρωτοκόλλων για την αναγνώριση, την παραπομπή και την παρακολούθηση των μαθητών που λαμβάνουν υποστήριξη στα επίπεδα.

- **Προστασία Δεδομένων**

Είναι απαραίτητο να θεσπιστούν κανόνες ανταλλαγής πληροφοριών, σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (GDPR). Δημιουργία ενιαίου εντύπου παραπομπής που να περιλαμβάνει τη ρητή συγκατάθεση του κηδεμόνα για την ανταλλαγή των απαραίτητων δεδομένων μεταξύ των φορέων, πάντα με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Χρηματοδότηση και Αξιολόγηση

- **Ενίσχυση Χρηματοδότησης**

- Εξασφάλιση μόνιμης και επαρκούς χρηματοδότησης για τις υπηρεσίες σχολικής κοινωνικής εργασίας, μέσω του κρατικού προϋπολογισμού και όχι μόνο μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

- **Σύστημα Αξιολόγησης**

Θεσμική Αλλαγή: Καθιέρωση ενός πρωτοκόλλου συλλογής δεδομένων και αξιολόγησης των παρεμβάσεων των Κοινωνικών Λειτουργών στο σχολείο (π.χ. μείωση απουσιών, μείωση περιστατικών bullying, ποσοστά παραπομπών σε εξωτερικές υπηρεσίες), για να αποδεικνύεται η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων.

Ο ρόλος των Πανεπιστημιακών Τμημάτων Κοινωνικής Εργασίας

Ο ρόλος των Πανεπιστημιακών Τμημάτων Κοινωνικής Εργασίας στην υποστήριξη και την προώθηση αυτής της θεσμικής αλλαγής είναι **πολλαπλός και ζωτικής σημασίας**. διασφαλίζοντας την ποιότητα, την έρευνα και την εκπαίδευση.

Ο ρόλος τους μπορεί να οργανωθεί σε τρεις βασικούς άξονες

Επιστημονική Τεκμηρίωση και Πολιτική

Εκπαίδευση και Εξειδίκευση

και Πρακτική Υποστήριξη και Διασύνδεση